

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt I. Rosa Trachinia, seu Prudentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

ROSÆ

SELECTISSIMARVM VIRTVTVM.

QVAS DEI MATER ORBI EXHIBET,

PARS II.

CAPVT PRIMVM.

Rosa Trachinia, seu, Prudentia.

S. Thomæ
Aquinatis
erga Do-
mini matrem
affectus.

INFANS Thomas Aquinas à re-
neris unguiculis miro af-
fectu in Domini Matrem
ferebatur, quem in ipsis
etiam cunis exhibuit. Nam
etiamnum infantulus, cum
lavandus esset, chartulam
humili temere abjectam ar-
ripuit, eamque manu arcte
compreffit. Nutrix schedu-
lam lavando è manu sub-
trahere nitebatur, sed frustra. Nam infans, quantis po-
tuit lacrymis, chartam defendit. Ita lotus est. Mater re-
cognitâ infanti post adhibitum balneum blandâ & ta-
men difficili dexteritate è digitis chartulam subtraxit.
In hac percripta erat Angeli ad beatissimam Virginem
salutatio. Nec cessabat infans: ademptam chartulam
constanti fletu repetiit, redditam mox deglutivit.

Quod rati-
onem minime
fuerit.
Vide Anton.
Spicula c. 35.
pag. 115.

Luc. cap. 1.
vers. 34.

In hac igitur Parte alterâ, prima Matris Virginis vir-
tus occurrit explicanda *Prudentia*. Et de hac, more jam
instituto disseremus.

§. I.

Prudentiam Rosæ, quæ Trachinia dicitur, non imme-
rito comparamus. De hac naturæ scrutator Plinius:
Illius, inquit, genera nostri fecere celeberrima, Præ-
nestinam & Campanam: proximam ei Trachiniam minus
rubentem, albicantibus foliis. Huic similima est Pru-
dentia: non ea nimium tuberis pallidula est, quia semper
circumspecta & cauta. Prudentia in ratione practica, in-
quit D. Thomas, consistit. A dicitur: Sicur ille qui ratiocinatur

A bene ad aliquem finem particularem, puta ad victoriam, di-
citur esse prudens, non simpliciter, sed in hoc genere, scilicet in
rebus bellicis: ita ille, qui bene ratiocinatur ad totum bene
vivere, dicitur Prudens simpliciter. Prudentia portò, ut san-
ctus Doctor affirmat, est recta ratio agibilium, seu, Sapien-
tia in rebus humanis. Hinc Aristoteles: Prudentia, inquit, in
sensu interiori consistit, qui perficitur per memoriam & per
experimentum ad promptè judicandum de particularibus.

Prudentia virtutum omnium gubernatrix: nam, ut
princeps Theologus loquitur, virtutes omnes adjuvat, & Thom. di-
in omnibus operatur. Hoc illud divinum animi autem est,
hæc illa virtutum princeps, quæ reliquis omnibus uti-
tur, atque ipsarum ordinem, modum, & occasionem
tanquam oculus mentis undequaque perspicacissimus
ostendit.

B Beatus Ephrem Domini Matrem laudaturus, Prin-
cipem omnium prudentissimam & sagacissimam vo-
cat. Damascenus, Sapientie thesaurum nominat. Illa
paradis hortulana Eva nimium credula simplicitate &
inexpiabili pæne imprudentia serpentine facundia celsi-
fir. Hanc imprudentiam Mater Domini, correxit, cum
ad Angeli affatus prudentissimè subiecit: Quomodo fiet
istud? Hinc Ecclesia Virginem in cælum evectam velut
interrogans: Quod, inquit, progredieris Virgo pruden-
tissima? Quod si, Salomone teste, qui moderatur labia
sua, prudentissimus est, Virgo præ omnibus prorsum homi-
nibus longè prudentissima erit dicenda. Imò verò si in
hac Virgine, quod miremur, aliud non sit, quam quod
tam prudenter loqui, tam opportunè sciverit tacere,
posset ea nihilominus *Miraculorum miraculum*, prodigio-
rum Mundi prodigium maximum appellari.

C Bernardus Virginis cultor eximius solerter ad calcu-
lum revocavit, quoties Virgo ab Evangelistis memore-
tur locuta, ter cum Deo, bis cum Angelo, bis cum ho-
minibus. Verè diffusa est gratia in labiis illius. Ergo quæ
labia sic moderati potuit, planè prudentissima fuit:
nam antequam loquebatur, cogitabat qualis illa esset
salutatio. De unâ & pæne solâ hac Virgine jure meritis-
simo cantabunt templa: Hæc est Virgo sapiens, & unâ
de numero prudentium. Quid enim, inquit Bernardus,
non sapiebat Maria, in quâ Dei Sapientia latebat? Hæc abdi-
tissima mysteria nec Apostolus, nec Prophetis, sed neque Angelis
facile cognita intelligebat. Apostolos certè in plurimis eru-
diit, illis præcipuè, quæ ad Christum in utero conceptum,
in stabulo natum, in Nazarethanâ domo educatum
pertinebant. Prophetas eo superavit hæc Virgo: nam
illorum aliqui de præteritis vaticinati. Ita Moses: In
principio creavit Deus cælum & terram. De futuris aliqui.
Sic Isaias: Ecce, inquit, Virgo concipiet. De præteritis
alii. Ita Joannes: Ecce, inquit, ecce Agnus Dei. Mater Do-
mini hanc triplicem gratiam conjunctim habuit. De
præterito namque sic vaticinatur: Suscepit Israel puerum
suum. De futuro: Beati me dicent omnes generationes.
In nuptiis Canticæ præscia miraculi: Quæcumque, ait,
dixerit vobis, facite. De præteriti: Fecit mihi magna, qui po-
terat. Latentem utero filium monstravit, Agnum suum
in præsepi decumbentem orbi universo exhibuit.

Portò

B. Mariæ
eclodium
ex B. E-
phrem, &
Damasc.

Luc. cap. 1.
vers. 34.

Prov. c. 10.
vers. 19.

Pf. 44. v. 3.

Gen. c. 1. v. 1.

Isa. cap. 7.
vers. 14.

Joan. cap. 1.
vers. 36.

Luc. cap. 1.
vers. 34.

Idem v. 48.

Joan. cap. 2.
vers. 5.

Luc. cap. 1.
vers. 49.

Porro Angelos superavit, quia supremi Angeli arcum illud Christi in utero concepti, per infusam inspirationem, ut Theologi loquuntur, à Deo hausērunt, medii à superioribus per traditam illuminationem, infimorum saltem aliqui ab Apostolis cognērunt. Non obscure divinus Paulus id significans: *Vt innotescat, inquit, principibus & potestatibus in celestibus per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei.* Hoc gentis humanae decus Maria excellentissime cognovit modo triplici. Primo quidem per afflatum divinum: quod pulchrè dixit Bernardus illi soli datum nōsse, cui datum est experiri. Deinde per Angelum, qui virgini dixit: *Spiritus sanctus superveniet in te.* Perinde si diceret: Scies utique illo doctore, quo & actore: Hunc interrogabis, & respondebit tibi. Tertiò per experientiam prorsus felicissimam: siquidem æternam sapientiam corpore vestitam suis spectavit oculis, suis tractavit manibus, suis appressit uberibus. Hinc verè Virgo prudentissima.

§. II.

IN Regum fastis commendatur Abigail mulier prudentissima & speciosa. Sed nihil illa ad hanc Virginem, sub cuius lingua mel & lac, favius distillans labia illius: non enim effundebat verba, sed stillabat. Cujus testis Ambrosius: *Corde humilis, verbis gravis, animi prudens, loquendi parior, legendi studiosior.* En quàm sibi familiariter jungantur verborum paragonia & laudabilis prudentia. Juditham ipsi hostes curiosius contemplati, mirabantur ad sapientiam ejus, & dicebant alter ad alterum: *Non est talis mulier super terram in aspectu, in pulchritudine, & in sensu verborum.* Hæc longè verius de Heroide illa dicuntur, quæ Holofornem ab inferis sub jugum misit, quæ stygii serpentis caput contrivit, quæ Apostolorum magistra fuit. Hæc illa Sapientia domus est, in quâ sibi sapientia columnas septem excidit, cum in eâ septem Spiritus divini munera collocavit.

Hebræus Ezechiel: *Ista est, inquit, lex domus in summitate montis, omnis finis ejus in circuitu sanctum sanctorum est.* Omnia in Virgine sanctissima. In Regum fastis prædicatur Thecuis, quod Abalonem filium prudenter in gratiam restituerit apud parentem. Laudatur Bethsabea, quod prudentia sua Salomonem plurimum juverit, ut paternum solum adipisceretur. Rebecca quoque prudentia effertur, quæ filio modum tradidit impetrandæ à patre benedictionis. At omnis harum solertia cum Prudentiâ Mariæ conferenda non est, quæ omne humanum genus Deo reconciliavit, quæ nostræ mortalitatis pelle Filium Dei vestivit, ut à Patre benedictionem largissimam impetraret.

Romani veteres Prudentiam pinxerunt vultu triplici, ut quæ tria potissimum tempora, præteritum, præsens, futurum complecteretur. De primo Salomon: *Qui congregat in messe, inquit, filius sapiens, qui autem stertit æstate, filius confusiois est.* Dum vivimus, ætas & messis est: minimum temporis spatium tam pretiosum est, ut eo lucrari liceat, quod tota proficit æternitate. Quid ergo agimus? ætate non colligimus? stertimus? Pars magna ætatis transiit. Nihilominus multa sperest messis: obsecro, dum licet, non feriemur.

Alterum tempus, quod prudentia respicit, est præsens. Ejus nos Salomon quoque commonefaciens: *Qui cum sapientibus, ait, graditur, sapiens est.* Huic tali cogitandum: Quæ mea sunt opera, cuius pretii, quàm Deo grata? qui mei sunt socii? quod tandem tendo? quis itineris mei finis ac exitus erit?

Tertium tempus futurum, de quo pie monemur à sancti Christi religiosissimo scriptore: *Memento semper finis, & quia lib. 1. cap. 23. præteritum non redit tempus. Age, age nunc, quidquid agere potes. Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.* Boëthii scitum est: *Rerum exitus Prudentia metitur.* Itaque si prudens fuerit animus tuus, præterita cogita, præsen-

tia ordina, futura provide. In tria hæc tempora vita dividitur: quod est, quod fuit, & quod futurum est. Ex his, quod agimus, breve est: quod acturi sumus, dubium: quod egimus, certum. Homo frugi præteritum meminisse, agere præsentia, futura cavere debet. Nos plerumque circa præsentia occupati sumus. Ad tempora malè exacta inviti revocamus animum. Ille qui ambrosiosè multa concupivit, superbè contempsit, insidiosè decepit, avarè rapuit, prodigè effudit, libidinosè invaluit, necesse est memoriam suam timeat & fugiat. Huic ergo primus Prudentiæ vultus deest, quo respiciat præterita. Fortassis & tertius quoque deest, quo prospiciat futura, & imminens confideret æternitatem. Non enim tam videndum, quid in præteritis blandiatur, quàm quid deinceps è re futurum sit. Eò nos impellens Angustinus: *Prudentia, inquit, docet te ut quæ non potes perpetuo retinere, fructuosè permittas abire. Prudentia docet, ut in cunctis semper idem sis, tam in prosperis, quàm adversis. Prudentia promissa accelerat, & amplius quàm promissit, præstat. Ab exemplis res patebit.*

§. III.

Moses, antequam Hebræi agminis Dux esse juberetur à Deo, regis Ægyptii Pharaonis exercitum contra Æthiops duxit. Quà in re illud excitavit, quod non vulgarem hominis prudentiam argueret. Nam ut hostem opprimeret, priusquam is de adventu suo cognosceret, non per fluminis ripam, sed per interiora terræ expeditionem fecit. Quà in re satis declaravit, quantum ingenio polleteret ac prudentiâ. Fuit difficultimum hoc iter præ serpentum copiam. Eorum plurimos hic tractus gignit, aliquot etiam genera, quæ nūquam alibi reperiuntur, noxios omnes, & ipso aspectu horrendos, & in his quoddam volucres, ut non solum humi latentes insidientur, sed & sublimes ex improvviso nocent. In hostem hunc venenatum Moses ita agemata prudens & omnino dignum admiratione commentus est. Vim ibidem ingentem comparare pro magno habuit negotio. Est avis hæc serpentibus inimica: ibides namque mansuetæ alites, contra solos serpentes, feroces. Curaverat autem Moses caveas non paucas in arcæ formam, quas ibidibus completas secum deferrebat, & sic exercitus iter à serpentibus securum debebat. Specimen hoc fuit excellentis prudentiæ, quæ hoc potissimum suggerit, ut suum cuique malo antidotum maturè provideamus.

Sed apparuit hominis ejusdem prudentia non vulgaris in Aaronis dignitate vindicanda, cui cum sacerdotium tumultuosè à populo abrogaretur, ille ut motus sævientis multitudinis, qui in horas gliscbat, cohiberetur, nec frater temere spoliaretur sacerdotio, disquisitionem rei non ad multitudinis studium, cuius proprium est, nihil sapere, sed ad Numinis voluntatem relegavit: cuius assensu dignitas fratri stabilita est, & competiturum impietas graviter vindicata.

Amasis Regis prudentiam quis non miretur? Fuit is Amasis pæne ultimus eorum, qui præcis temporibus Ægypti regnum tenuere. Prudentiæ specimen Rex iste hoc etiam dedit. Cum omnia Samiorum tyranno Polycrati prosperè fluere, itque fortunam in cunctis indulgentissimam experiretur, Amasis illi per litteras (ut fertur) jus omne veteris amicitia remisit, testatus, absque dubio fortunam ei truculenter infidiam, cui tam indulgent obsequeretur. Prævidit Rex prudentissimus Polycratis exitum. A primis certè dissidebant ultima. Nam Oroëtes Darii Regis satrapa Polycratem victum captumque, morte, nec eâ communi, affectit, sed in cruce altâ suspensum, mirabile & miserabile orbis spectaculum subjecit. Proprium Prudentis est, oculos in ventura mittere, qui de futuro nihil præmeditatur, in omnia incautus incidit.

Epimenides

Epimenides Cre-
talus.

Epimenides Cretensis (de cuius ætate ac somno fabulas Græci non tangimus) cum Munichiam locum Athenis naturâ magis quam opere munitum vidisset, multis audientibus testatus est, nescire Athenienses quantas ille locus clades civibus esset allaturus; quod si futura prævidere ac pericula cavere vellent, dentibus eum locum demolituros, si manibus non liceret. Præfagium hoc fuit, aut certe præmonitus prudentissimi. Nam eventus (quod satis constat) prædictioni non defuit. Nimirum murus athenus est homini Prudentia.

§. IV.

Sed quid prodest, ô Christiani, ruituros parietes solerter inspicere, & fulera is apponere, præcipitium ad inferos aut prævidere, aut sedulo cavere nolle? Fuerunt, qui aliena mala prudentissimè præviderint, in prævidendis suis minus oculati.

Fabii Ma-
ximi.

Fabius ille Maximus, qui Punicos in Italiâ successus non pugnando magis quam cunctando fregit, ferociâ Varronis Consulis animadversâ, collegam ejus Paulum Æmilium multum diuque precatus dicitur, ne temere quippiam à Varrone fieri pateretur: prævidere se, nisi conatibus illius iterum obviam, brevi fore, ut aliquis in Italiâ locus supra Trasimenum & Trebiam Romanâ clade insigniretur. Prudentissimè prævidit vir iste, sed aliena potius mala quam sua.

Scipionis
Nafica.

Non minus prudens illud sapientiæ corculum Scipio Nafica. Romæ inter Patres agebatur de Carthagine funditus delendâ; exitique ea consultatio in longam & difficilem disceptationem. Portius Cato, cui antea Prisci nomen, censébat Carthaginem eventandam, ut Roma staret incolomis. In hanc sententiam multi pedibus ivère. At contra Scipio Nafica identidem contestatus est, viderent illi qui tam cupidè vellent Carthaginem excisam, ne populus Romanus æmula civitatis metu liberatus in domesticam incideret discordiam, aut certè peritiam militandi perderet. Multò prius prospexit Scipio, prædixitque hoc malum non sibi, sed urbi obventurum. Inter Christianos prudentior est, qui suis ante omnia, dein alienis malis studet occurrere.

Hannoni
Carthagini-
ensis.

Prævidit & Hanno, nobilissimus Carthaginiensis Senator, secundi belli Punici eventum suæ civitati fore calamitosum. Cum autem Mago Annibalis frater in curiâ referret, ducenta millia Romanorum intra biennium ab Annibale caesa, quatuor Consulares exercitus deletos, magnam Italiæ partem ad Pænos defecisse, & quò major fides iis, quæ dicebantur, accederet, tres annulorum modos in curiæ vestibulo effudit, & simul Hannonem interrogavit, an belli, quod in Italiâ gererent, adhuc pœniteret? Hanno vicissim percunctatus est Magonem: Equis ex urbe Româ post tot clades acceptas ad Annibalem venisset petiturus pacem? & an Romæ ulla pacis mentio facta diceretur? Negavit utrumque Mago. Ergo bellum, subiungit Hanno, tam integrum & periculosum hodie, quam à principio fuit, cum Romanis habemus. Hinc maximè vereor, si (quod nolum) fortuna variare cœperit, frustra pacem imploremus victi, quam nobis etiam vincentibus nemo detulit.

Prudenter omnino & in rem civitatis, si aures reperisset tam excoctæ prudentiæ capaces. Verum & Hanno non tam sibi quam aliis optima quæque prudentissimè suavit. Prudentia Christiana omnium primò sibi ipsi consulit, & hoc partem sui arbitratur, sic curare aliena, ut non negligantur propria: sic corpori providere, ut tamen magis animo, parti hominis longè digniori.

Rom. cap. 8.
Ier. 6.

Serio monet divinus Paulus: Prudentia carnis mors est, prudentia autem spiritus, vita & pax. Hæc imminuentia mala non solum prospicere novit, sed & cavere; nec ulla putat esse mala, nisi ea quæ malos efficiunt, uti sunt peccata.

A Hæc Prudentia bona fallacia à solidis acutè inter-noscit, hæc futura vigilanter prospicit, proinde fluxis æternæ cupidissimè præponit.

Plalmographi vaticinium est: Simul insipiens & stultus Ps. 48. v. 11. peribunt. Super his verbis Augustinus differens, & simul August. 10. 8. Prudentiam Christianam exhibens hoscendam: Quis est in Psal. 48. imprudens? inquit, qui non sibi prospicit in futurum. Quis est insipiens: qui non intelligit in quo malo sit. Tu verò intellige in quo malo sis modo, & prospice, ut in bonis sis in posterum. Intelligendo in quo malo sis, non eris insipiens; prospiciendo tibi in futurum, non eris imprudens.

§. V.

Hæc Prudentiâ caruerunt illi Philosophorum, qui, ut Augustinus loquitur, de virtutibus & vitiis subtilia multa tractantes, dividendes, definientes, ratiocinantes, acutissimè concludentes, libros implentes, suam sapientiam ventilantes, plurimum laboris adhibuerunt assequendæ Prudentiæ, eam tamen nunquam assecuti. Hieronymus illorum conatus explicans: Reliquerunt, inquit, frequentias urbium, & suburbanos hortulos, ubi ager irriguus, & comæ arborum, ubi susurrus avium, rivus immurmurans, & fontis speculum, ubi illecebræ plurimæ cum aurium, tum oculorum. Ne igitur luxu & rerum videndarum copiâ, vigor animi remollesceret, procul his omnibus degere voluerunt. Ita Pythagorei, quorum Multis solitudo vita est commodior, quam cæcis hominum. Fuerunt qui ipsam sibi oculorum usum interdixerunt; quò mens Prudentiam induta cerneret acutiùs.

Sed irriti fuerunt conatus isti: Prudentiam illam non assecuti sunt, quam Bernardus hoc afficit elogio: Ista regit affectus, dirigit actus, corrigat excessus, componit mores, vitam honestat & ordinat. Postremò humanarum pariter & divinarum rerum scientiam confert. Hæc est, quæ confusa distemnat, hiantia cogit, sparsa colligit, secreta visatur, vera vestigat, verisimilia examinat, ficta & fucata explorat. Hæc est, quæ agenda præordinat, acta recogitat, ut nihil in mente resideat, aut incorrectum, aut egens correctione. Hæc est, quæ in prosperis adversa præsentit, quod & fortitudinis & prudentiæ est.

Atque hæc Prudentia à Bernardo sic laudata non otiosa & marcens, actiosa est & multi laboris, satagit, ut fiat quod rectè fieri iudicavit. Hic plerique capite valemus, sed caremus manibus. Annos atque dies delibramus, tandem nihil fit. Consilia conferimus de optimo vitæ statu, sed nulla consilii opera succedunt: facienda quidem cum ratione statuimus, & tamen nihil fit: prudenter optima quæque decernimus, diceres uno die ad perfectionis culmen evoluturos, & demum, heu! nihil fit.

Fuit, ut in comitiis provincialibus varia esset consultatio, & nulla ferè conclusio. Id homo ingenii non infatigati observans, id commentus est. Chartam virginem puramque sine scripturâ, nullis in eâ syllabis, nec ullis quidem litteris exaratis, in litterarum tamen formam convolvit, & fronti hoc unum inscripsit: Comitiorum acta. Complicatâ signatâque chartâ, candidus campus sine ullâ nigellâ pecude repertus est. Inde rumor emanavit: Hæc esse prolixæ consultationis acta, quod nihil actum sit. Talibus plerumque clausulis nostra sepelitur prudentia. Statuimus prudenter multa, tandem urceus exit, currente rotâ, cum tamen amphora cæperit initiari. Seriam emendationem vitæ in dies proponimus, & quando tandem vitam emendamus? Nostra proposita comitiorum sunt acta, hoc est, de multis consultamus, nihil exequimur. Nimirum difficultatibus fracti aut territi manum retrahimus, ita in pristinam relabimur ignaviam.

At verè prudens malis non premitur, sed utitur: novit enim æquè tam in adversis quam in secundis rebus virtutem suam explicare. Bonus scriba quovis calamo pulchros efformat characteres. Virtutem Prudens inter opes,

Prudens tã
in adversis
quàm in
prosperis
rebus non
mutatur.

ter opes, si liceat, monstrabit, si minus, in paupertate; si possit, in patriâ præcellit, si minus, in exilio: si possit, dux militiae, si minus, miles: si possit, firmus & integer, si minus, debilis, quamcunque fortem acceperit, aliquid ex illâ memorabile efficiet. Ferarum dormitores fœvissima animalia, elephantes, tigrides, leones jugum pati docent, imò ulque in contubernium imitant: ita prudens artifex omnia sibi mala attemperat, ut prolixi dolor, egestas, ignominia, & alia quæcunque horrenda, cum ad prudentem perveniunt, mansueta sunt, & profunt. Ita prudens in adversis & prosperis semper idem est, uti eadem est manus, & quæ in palmam extenditur, & quæ in pugnum constringitur. Eâ causâ Prudentem verè beatum hoc ratiocinio asserimus: Qui prudens est, & temperans est; qui temperans est, & constans est; qui constans est, & imperturbatus est; qui imperturbatus est, sine tristitiâ est; qui sine tristitiâ est, beatus est. Ergo Prudens beatus est, & Prudentia ad beatam vitam satis est.

ACTIONS PRUDENTIÆ.

1. Actio prudentiæ est triplex.
1. Actus Prudentiæ plerumque tres principales Theologi assignant. Primus horum est, *Consilium*; nam sine, ad quem tenditur constituto, voluntas intelligentiam impellit, ut ea viam inveniat, quâ ad finem illum perveniatur. Socrates monet: *Fili, sine consilio nihil facias, & post factum non penitebis*. Sed præcipuum est, in me consilii. Nil interest, siue tuo, siue alieno consilio utaris: eo enim utendum est, & sæpe tutius alieno uteris quam tuo. Quocirca, quod Tobias jubet, *consilium semper à sapiente perquire*.
2. Alter Prudentiæ actus est *Judicium*: cum quis rationem init, quâ illud obtinendum sit quod humana Prudentia obtinendum cupit. Exempli causâ: Est, qui Castitatem amabat. Quis modus virtutis hujus assequenda? Judicium hos suggerit modos. Primus omnium est, nunquam potari. Alter, oculos coërcere. Tertius, omnes ad lasciviam occasiones, malos socios, feminarum commercium, impuros libros, mensarum luxum amoliri. Quartus, præcandi ac lætandi studium conjugere. Quintus, diversis corpus rigoribus, præsertim inedia, exercere. Sextus, Sacramentorum usum identidem iterare. Septimus, Dei præsentiam & æternitatis præmii assidue cogitare. Arque hos tales modos *Judicium*, alter Prudentiæ actus, suggerit. Eadem in aliis virtutibus obtinendis ratio est.
3. Tertius Prudentiæ actus est, *Imperium*, cum intelligentia imperat voluntati, ut id, quod rectè judicatum est, illa exequatur studiosè. Augustinus de Prudentiâ mentionem injiciens: *Hujus, inquit, excubias, atque diligentissima vigilantia est, ne subrepente paulatim mala suasionem fallamur*. Et ad Hieronymum: *Certe hinc, persuadent, inquit, qui unam virtutem habuerit, habere omnes, & omnes deesse, cui una defuerit, quod Prudentia nec ignava, nec injusta, nec intemperans potest esse. Prudentia doctrix morum, ordinatrix affectuum, moderatrix & antiqua victuorum, totius tutissimus Prudentia*.
4. Prioribus tribus Prudentiæ actibus jangendi sunt & isti. Homo Prudens scopulum illum, ad quem alter offendit, solertissimè declinat. Ipse pecudes locum fugiunt ubi lætæ sunt, viam non repetunt quæ in foveam deduxit; tenaces laqueos avis pæne capta prætervolat, rete piscis suspectum non innatat. Multo magis Prudentia cladibus alienis sit cautior, & inter mala non sua discit sapere. Imò quod plus est, Prudentia Christiana è malis omnibus cum suis tum alienis aliquid boni elicit, bene iis utendo. Hinc vetus ac verum verbum est: *Malis bene uti, nervus est Prudentiæ*.
5. Nobilissimum Prudentiæ opus est, potuisse nocere, sed noluisse. Quemadmodum stulti proprium est, non posse, velle tamen nocere. Mitissimus, sed & pru-

dentissimus David, nondum Rex, Regi Sauli, cuius insidiis assidue fatigabatur, sæpius nocere potuit, nunquam voluit. Potuisset capitali huic insidiatore & vitam adimere, si voluisset: sed quia Prudens fuit, constanter noluit: *Propitius sit mihi Dominus, inquit, ne faciam huic iniuriam*. Et quotquot illum ad hoc facinus instigabant, acriter sermone cohibuit. Nempe Prudentia est, posse, sed nolle nocere.

6. Prudentia simplicitatem non tantum non excludit, sed illi se sociam jungit æterno fœdere. Luculentum Domini pronuntiatum est. *Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ*. Simplicitas Prudentiæ juncta est, sic temperat hominem, ut nec fallere velit, nec falli possit, nisi in rebus quæ damnum animo non inferunt. Hinc optimè Hieronymus dixit: *Prudentia absque bonitate malitia est, & simplicitas absque ratione stultitia nominatur*. Ita Prudentia & simplicitas, si jungantur, plurimum possunt, nullarum virium sunt separata. Imò omnis virtus sine prudentiâ periculosa temeritas est.

7. Prudentiæ est, omnia in homine ordinare & componere; Cogitationes, ne extra Deum temere vagentur; Affectus, ne circa res conditas nimium occupentur; Voluntatem, ne à Deo avertatur; Intentionem, ne illi mala miscatur; Suspicionem & judicium, ut in bonum convertantur. Sic & verba factaque omnia, gestus omnis & incessus à Prudentiâ ad moderationem reducendus est, ut omnia, quod Paulus monet, *honestè & secundum ordinem fiant*. Sapientia hominis lucet in vultu ejus, affertur Salomon.

8. Prudentiam quotidiana conscientia discusso seu examene mirè augeat. Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt justitiam in omni tempore. Optimus hic monitor Bernardus: *Integritati tue, inquit, curiosus explorator, vitam tuam in quotidianâ discussione examina. Attende diligenter, quantum proficias, vel quantum deficias: qualis sis moribus, Prudentia & qualis in affectibus, quàm similis Deo, vel quàm dissimilis, augere quam propè vel longe, non locorum intervallis, sed morum affectionibus. Stude cognoscere te, quia multo melior & laudabilior es, si te cognoscis, quàm si te negligis. Cognoscere cursus salutarum vires herbarum, complexionem hominum, virtutes gemmarum, proprietates aquarum, naturas animalium, & haberes omnium celestium & terrestrium scientiam. Reade ergo te tibi. Stare te ante te, tanquam ante alium, & sic temetipsum plange. Hæc est optima Prudentiæ actio*.

9. Verè Prudentiæ est prudentiam carnis studiosè Non simè declinare. Carnis prudentia est, Magno Gregorio recte, *cor machinationibus tegere, sensum verbis velare, quæ falsa sunt, vera ostendere, quæ vera sunt, fallacia demonstrare, irrogata ab aliis mala, multipliciter reddere, cum vires suppetunt, nullis resistendis cedere. E diverso verè Prudentia altus sunt, nil per ostensionem fingere, sensum verbis aperire, vera ut sunt diligere, falsa devitare, bona gratis exhibere, mala libenter tollerare quàm facere, nullam injuriæ ultionem querere, contumeliam pro veritate lucrum putare, pro malevolentibus orare. Hæc verè est Prudentia, hanc Dominicum præceptum exigit: *Estote prudentes*.*

CAPUT II.

Rosa Flava, seu, Lectio sacra.

Lectio mirificè facit, ad sacram contemplationem, B. Mariæ cui Virgo nostra longè deditissima, Cedeno recte: Litteras Hebræas etiamnum superstitie Joachimo patre didicit, linguæ scilicet sacre mysteria, & illius, quæ in libris veneramus notitiam. Atque hinc, malè & quod Origenes affirmat, habebat Maria legis scientiam, & vaticinia quotidianâ meditatione cognoscere. Hinc etiam, ut Ambrosii loquamur ore, nunquam minus sola, esse videbatur, quàm cum sola esset. Nam quomodo